

Asia: VN/9125/2021-TEM-1

Luonnokset valtioneuvoston asetuksiksi (3 asetusta) / Alueiden kehittäminen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikka 2021 - 2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa asetusluonnoskokonaisuutta koskevat näkemyksenne ja yleiset huomiot alla olevaan tekstikenttään. Yksityiskohtaiset vastaukset pyydämme esittämään asetuskohtaisesti alempana olevan ryhmittelyn mukaisesti.

-

Yleistä

Onko asetuksen rakenne mielestänne selkeä sen soveltamisen kannalta?

Jos katsotte, että asetuksen rakenne edellyttää tarkennuksia, voisitteko tarkentaa miltä osin ja miten?

-

1 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

1-4 § EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman viranomaiset ja niiden tehtävät ja vaatimukset

- **Onko tehtävistä ja vaatimuksista säädetty selkeästi?**
- **Miltä osin muistiota pitäisi tarkentaa tältä osin?**

-

5 ja 6 § Välittävän toimielimen tehtävien kokoaminen

- **Onko kokoamisesta säädetty selkeästi? Tulisiko tehtävien kokoamista avata asetuksen muistiossa?**

-

7 § Alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) kokoonpano

- Pitäisikö neuvottelukunnan tehtävästä säätää tarkemmin (vrt. lain 15 §)?

-

9 §. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman seurantakomitea

- Onko seurantakomiteasta ja sen tehtävästä säädetty selkeästi?
- Onko seurantakomiteasta ja sen sihteeristöstä säädetty selkeästi?

-

10 §. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisen teeman johtoryhmä Onko johtoryhmästä ja sen tehtävästä säädetty selkeästi?

- Jos ei, miten muuttaisitte tai täydentäisitte pykälää?

-

11 § Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) toimikausi ja kokoonpano

Onko MYR:n kokoonpanosta säädetty selkeästi, kuitenkin aluekohtainen joustavuus säilyttäen?

Onko sihteeristön kokoonpanosta ja tehtävistä säädetty selkeästi, kuitenkin aluekohtainen joustavuus säilyttäen?

-

Miltä osin täydentäisitte tai muuttaisitte 1 luvun säännöksiä?

-

Muita huomioita lukuun 1

-

2 luku Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Onko ohjelmatyöstä ja yhteistyömenettelyistä säädetty selkeästi ja riittävästi? Jos ei,

- mitä voisi selkeyttää?
- miltä osin haluaisitte täydentää tai muuttaa ehdotettuja säännöksiä?

-

Pykäläkohtaisia kysymyksiä:

13 §. Aluekehittämispäätöksen valmistelu, sisältö, toimeenpano ja seuranta

- Onko aluekehittämispäätöksen valmisteluun osallistujista, sisällöstä ja toimeenpanosta tarpeen säätää tarkemmin?

14 § Maakuntaohjelman sisällön rakenne, valmistelu ja aikataulu

- Onko maakuntaohjelman sisällöstä ja laatisesta säädetty riittävästi ottaen huomioon toisaalta alueiden välinen vertailtavuus ja toisaalta alueellinen joustavuus?

15 § Alueiden kehittämisen keskustelut

- Onko kuvattu riittävän selkeästi alueiden kehittämisen keskustelujen osallistajat, tavoiteltu lopputulos sekä seuranta?

16 §. Kestävän kaupunkikehittämisen johtoryhmä

Onko johtoryhmästä ja sen tehtävästä säädetty selkeästi?

- Jos ei, miten muuttaisitte tai täydentäisitte pykälää?

-

3 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hallinnointi

17 § Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman valvojana toimimisen vaatimukset

18 § Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman valvojan tehtävät

Onko Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien valvojana toimimisen vaatimukset ja tehtävät kuvattu selkeästi?

- Jos ei, miten muuttaisitte tai täydentäisitte pykälää tai niiden perusteluja?

-

21 § Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen hallinnoinnin vaatimukset

22 § Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen hallinnointiin liittyvät tehtävät

Onko Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hallinnoinnin vaatimukset ja tehtävät kuvattu selkeästi (21 - 22 §)?

- Jos ei, miten muuttaisitte tai täydentäisitte pykälää tai niiden perusteluja?

-

Muita huomioita lukuun 3

-

Muita huomioita toimeenpanoasetuksesta ja sen muistiosta?

Mitä muuta haluatte kommentoida asetuksen sisältöön tai muistioon nähden?

-

Yleistä

Onko asetuksen rakenne mielestänne selkeä sen soveltamisen kannalta?

Jos katsotte, että asetuksen rakenne edellyttää tarkennuksia, voisitteko tarkentaa miltä osin ja miten?

-

1 luku Yleiset säännökset

1 § Soveltamisala

2 § Suhde muuhun lainsäädäntöön

Ovatko asetuksen soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön selkeät?

-

Miltä osin täydentäisitte tai muuttaisitte 1 luvun säännöksiä?

-

Muita huomioita lukuun 1

-

2 luku Tuen käyttökohteet ja tukea koskevat yleiset säännökset

Onko tukea koskevista yleisistä säännöksistä säädetty selkeästi ja ehdotettua rahoituslakia tarpeellisesti täydentäen?

-

Luvun 4 - 8 §:t vastaavat pääosin voimassa olevaa sääntelyä. Onko näiltä osin ehdotuksia säännösten sisällön kehittämiseksi?

-

Miltä osin tarkentaisitte tai muuttaisitte 2 luvun muita säännöksiä?

-

Muita huomioita lukuun 2

-

3 luku Tukimenettely

Luvun säännökset tulisivat sovellettavaksi kaikkiin ehdotetun rahoituslain nojalla myönnettäviin tukiin (kansalliset alueiden kehittämisen varat, EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varat ja Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallinen vastinrahoitus), mutta luvun säännöksistä voitaisiin tukilajikohtaisesti poiketa 4 - 6 luvussa. Ovatko 3 luvun säännökset tämä huomioiden riittävän selkeitä ja soveltuvia kaikkiin mainittuihin tukilajeihin?

-

Luvun säännökset tulisivat sovellettavaksi myös Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansalliseen vastinrahoitukseen. Näettekö erityisesti näiltä osin ongelmia luvun säännösten sovellettavuudessa?

-

Ehdotetun rahoituslain nojalla myönnettävissä tuissa tulee rahoituslain ohella sovellettavaksi myös valtionavustuslaki. Onko tukimenettelystä tältä osin säädetty selkeästi suhteesta valtionavustuslakiin? Onko valtionavustuslain säännöksiä avattu riittävästi muistiossa?

-

Ehdotetussa 15 §:ssä säädettäisiin ennakosta ja sen kuittamisesta nykyistä tarkemmin (Interregin kansallisen vastinrahoituksen osalta kuittamisesta säädettäisiin poikkeus 42 §:ssä). Onko ennakosta ja sen kuittamisesta säädetty selkeästi ja riittävästi?

-

Ehdotetussa 16 §:ssä säädettäisiin tuen maksamisen hakemisesta ja voimassa olevaan nähden sääntelyä tarkennettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ja kansallisiin alueiden kehittämisen varoihin sovellettavien uusien kustannusmallien käyttöönoton vuoksi. Onko sääntely riittävän selkeää?

-

Ehdotetussa 19 §:ssä säädettäisiin ohjausryhmästä nykyistä tarkemmin. Onko säännös riittävä ja selkeä?

-

Miltä osin muuten tarkentaisitte tai muuttaisitte 3 luvun säännöksiä? (pyydämme kohdentamaan ehdotukset pykälittäin)

-

Muita huomioita lukuun 3

-

4 luku Kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla rahoitettujen hankkeiden kustannusten tukikelpoisuutta koskevat ja muut erityiset säännökset

Luvun säännökset tulisivat sovellettavaksi vain kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin tukiin. Kustannusten tukikelpoisuutta koskevia säännöksiä tarkennettaisiin voimassa olevaan asetukseen nähden ja tukikelpoisuudesta säädettäisiin pääosin yhteneväisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan tukien

kanssa viittaamalla pykälissä tukikelpoisuusasetuksen säännöksiin. Onko yhteneväinen sääntely kansallisissa alueiden kehittämisen varojen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan varojen hankkeiden kesken kannatettavaa?

-

Miltä osin kansallisissa alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta tulisi säätää toisin kuin tukikelpoisuusasetuksessa säädetään?

-

Ehdotetussa 21 §:ssä säädettäisiin kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeen enimmäiskestoksi kolme vuotta, mikä vastaisi voimassa olevaa. EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden osalta enimmäiskeston säätämisestä ehdotetaan luovuttavaksi. Onko enimmäiskeston rajaaminen tarpeen?

-

Ehdotetussa 24 §:ssä säädettäisiin luontoissuorituksesta osana hankkeen omarahoitusta. Pitäisikö luontoissuoritus sallia paitsi osana omarahoitusta mutta myös laajemmin yksityistä rahoitusosuutta ja miksi? Miten muuten luontoissuoritusta koskevaa säännöstä pitäisi kehittää?

-

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 26 §:ssä säädetystä vastikkeellisen työ tai tuotantopanoksen luovutuksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Onko ratkaisu kannatettava? Jos katsotte, että säännös olisi edelleen tarpeen, perustelkaa kantanne.

-

Miltä osin muuten tarkentaisitte tai muuttaisitte 4 luvun säännöksiä? (pyydämme kohdentamaan ehdotukset pykälittäin)

-

Muita huomioita lukuun 4

-

5 luku Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevat erityissäännökset

Luvun säännökset tulisivat sovellettavaksi vain Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta rahoitettaviin tukiin. Onko näitä tukia koskevista erityissäännöksistä säädetty selkeästi?

-

Ehdotetussa 34 §:ssä säädettäisiin uudesta ryhmähankkeesta rahoituslakia tarkentavia säännöksiä. Onko säännös riittävä ja selkeä?

-

Miltä osin tarkentaisitte tai muuttaisitte 5 luvun säännöksiä? (pyydämme kohdentamaan ehdotukset pykälittäin)

-

Muita huomioita lukuun 5

-

6 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoa koskevat erityissäännökset

Luvun säännökset tulisivat sovellettavaksi vain Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansalliseen vastinrahoitukseen. Onko Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoa koskevista erityissäännöksistä säädetty riittävästi ja selkeästi?

-

39 § Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrä

Onko teillä kommentoitavaa Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrään sekä esitettyihin myöntörajoihin?

-

Miltä osin tarkentaisitte tai muuttaisitte luvun 6 säännöksiä?

-

Muita huomioita lukuun 6

-

Muita huomioita rahoitusasetuksesta ja sen muistiosta

Näkemykset ja kommentit, jotka eivät sisälly aiempiin kohtiin

-

Yleistä

Onko asetuksen rakenne mielestänne selkeä sen soveltamisen kannalta?

Jos katsotte, että asetuksen rakenne edellyttää tarkennuksia, voisitteko tarkentaa miltä osin ja miten?

Mitä muuta haluatte kommentoida asetuksen sisältöön tai muistioon nähden?

Toteamme yleisellä tasolla, että vaikka nk. 40 % flat rate –malli on askel parempaan suuntaan, niin kokonaiskustannusmallin puuttuessa erilaisten hakijoiden joukko kaventuu. Tällä hetkellä palkkakustannusten hyväksyttävyyden rajautuu edelleen nk. sopimuspalkkoihin ja niihin liittyviin lakisääteisiin palkan sivukuluihin, eikä erilaisia henkilö- ja yleiskustannuslisäitä hyväksytä.

Lisäksi Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy yhtyy 9 §:n muotoilun osalta Metropolian ja Arenen lausuntoon, jossa viitataan palkkakustannusten laskentaan jossa ei huomioida sellaisten hankkeissa osa-aikaisesti työskentelevien henkilöiden palkkakustannuksia, joiden työ-aika hankkeelle alittaa 20 % rajan. Tämän osalta alarajasta tulisi voida poiketa erityisesti tilanteissa, joissa kehityshankkeelle

budjetoidaan hankkeen kannalta olennainen, mutta määrältään vähäinen ja hankeajalle pirstaloituva työn osuus, esimerkiksi laboratorityöt.

1 luku Yleiset säännökset

2 § Määritelmät

Onko asetukseen tarpeellista ottaa määritelmiä koskeva erillinen pykälä?

- o Onko asetuksessa käytetty käsitteistö mielestänne selkeää?**
- o Mitkä käsitteet edellyttäisivät tarkennusta ja miten?**

-

4 § Tukikelpoisuuden edellytykset

Ovatko tukikelpoisuuden edellytykset näkemyksenne mukaan selkeät? Jos eivät,

- o Miltä osin katsotte edellytykset epäselväksi ja miksi katsotte kohdan epäselväksi?**
- o Tulisiko muistiota tältä osin tarkentaa?**
- o Miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?**

Muistiossa viitataan 1 § momentin 4 kohdassa kustannusten tukikelpoisuuteen silloin kun ne ovat aiheutuneet tukipäätöksen mukaisena hankkeen toteuttamisaikana.

Toteamme yleisesti, että nykyisin rakennerahastohankkeiden pysyvyyttä koskevaan sääntelyyn liittyvistä vaatimuksista johtuen on edellytetty esimerkiksi, että hankkeen päättymisen jälkeen tulee ylläpitää tietyn ajanjakson ajan hankkeen internet –sivustoa, joka kustannusten osalta jää tuensaajan itsensä katettavaksi, vaikka kyse on aiheuttamisperiaatteen mukaan hankkeen aiheuttamasta kustannuksesta. Vastaavanlainen tilanne on myös laitehankintojen osalta, joiden toimintakunnossa pysymisen kannalta tulee maksaa esimerkiksi ohjelmistolisenssi-maksuja myös hankkeen päättymisen jälkeen ja jotka näin ollen jäävät tuensaajan maksettavaksi.

Pysyvyydedellytysten osalta esitämme, että tarkastelua tehtäisiin tapauskohtaisen harkiten, esimerkiksi hankitun laitteen taloudellisen pitoajan huomioiden ja kohtuullistaen tällä tavoin aiheutuvaa, hankkeen jälkeistä kustannustaakkaa.

Lisäksi hankkeen aikana lomanmääräytymisvuonna syntyneet mutta hankkeen päättymisen jälkeen maksetut ja toteutuneet lomapalkkojen ja –rahojen osuudet ovat tukikelpoisuuden osalta epäselvä asia, vaikka kysymyksessä on selkeästi aiheuttamisperiaatteen mukainen, hankkeelle kuuluva kustannus. Tämän osalta olisi hyvä määrittää esimerkiksi niin, että em. kustannukset ovat tukikelpoisia toteutuessaan jonkin määräajan, esimerkiksi viimeisen maksatushakemuksen määräajan sisällä - vastaavalla tavalla kuin tilintarkastuskustannuksen hyväksyttävyydestä hankkeen päättymisen jälkeen on esitetty.

5 § Hankkeen tulot

Onko hankkeen tulot ja niiden käsittely määritelty pykälässä riittävän selkeästi? Jos ei,

- o Miltä osin tulojen määrittely ei ole riittävän selkeää?**
- o Tulisiko muistiota tältä osin tarkentaa?**
- o Miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?**

Tulojen määrittely on pääosin selkeää. Tässä ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, tuleeko tuloja seurata myös hankkeen päättymisen jälkeen ja jos tulee, niin millaisia vaatimuksia tuensaajalle asetetaan? Tuleeko tuensaajan laatia ns. funding gap -laskelma? Miten hankkeen tuottamia, mahdollisia nettotuloja seurataan?

Muita huomioita luvun 1 pykäliin ja muistioon

-

2 luku Palkkakustannusten tukikelpoisuus ja yksinkertaistetut kustannusmallit

6 § Palkkakustannusten tukikelpoisuus

Ovatko palkkakustannusten tukikelpoisuutta koskevat yleiset periaatteet riittävän selkeät? Jos eivät,

- o miltä osin periaatteet ovat epäselviä ja miksi katsotte kohdan epäselväksi?**
- o Tulisiko muistiota tältä osin tarkentaa ja miltä osin?**

-

7 § Palkkakustannusten yksikkökustannusmalli

Onko palkkakustannusten yksikkökustannusmalli määritelty pykälässä riittävän selkeästi? Jos ei,

- o miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?**
- o Voisitteko perustella tarkennusta edellyttävän kohdan?**

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

8 § Välittömien palkkakustannusten korvaaminen tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen sekä prosenttimääräinen korvaus palkkakustannusten sivukuluista

Onko palkkakustannusten korvaaminen tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen mielestänne riittävän selkeästi määritelty pykälässä?

Onko prosenttimääräinen korvaus palkkakustannusten sivukuluista mielestänne riittävän selkeästi määritelty pykälässä?

- o Jos näin ei ole, miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?**

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

10 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan aluekehitysrahastosta ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta rahoitettavissa kehittämishankkeissa eräissä tapauksissa

11 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan aluekehitysrahastosta ja oikeudenmukaisen siirtymän

rahastosta rahoitettavissa investointihankkeissa

12 § Prosenttimääräinen korvaus Euroopan sosiaalirahastosta ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta rahoitettavissa kehittämishankkeissa eräissä tapauksissa

Onko pykälien muotoilu ja sisältö riittävän selkeää? Jos ei,

o miltä osin muotoilua tulisi tarkentaa pykäläkohtaisesti?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi (tarkennukset pykäläkohtaisesti)?

-

16 § Kertakorvausten määrän vahvistaminen

Onko kertakorvausten määrän vahvistamisesta säädetty riittävän selkeästi? Jos ei,

o miltä osin pykälän muotoilu edellyttäisi tarkentamista?

o Miten muotoilua tulisi tarkentaa pykälässä?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

Lump sum –hankeinstrumentin osalta näemme tärkeänä, että sen avulla mahdollistettaisiin monipuolisesti erilaisten hakijaorganisaatioiden osallistuminen hakuihin muotoilemalla uudelleen luonnosbudjetointia määrittelevät kohdat.

Luonnosbudjetoinnin osalta esitettyä mainintaa ”hintatason kohtuullisuudesta” pidämme viittauksena tarjoukseen ja tarjouskilpailuun, josta tuen myöntämismenettelyssä ei ole kyse, vaan tuensaajan todellisten, aiheutuvien kustannusten tarkastelusta ja niiden hyväksymisestä rahoituspäätöksen yhteydessä. Tässä kohtaa esitämme, että muotoilua muokattaisiin niin, että tarkastelua tulisi suorittaa tuen hakijan todellisten kustannusten mukaisesti ja tarkastellen ennen muuta hankkeen tuotosten laatua. Näillä edellytyksin täytyisi myös esitetty viittaus kustannusten oikeudenmukaisuudesta, koska kustannusten arviointi perustuisi tosiasiallisesti aiheutuneisiin tuensaajan kirjanpidon kustannuksiin.

Lisäksi toteamme, että rahoituksen saajien ja myöntäjien näkökulmasta, kuten myös instrumentin toteutusta pohdittaessa, olisi hyvä hyödyntää komission konsultaation tuloksia ja oppeja lump sum –instrumentin pilotoinnista mikäli niitä ei ole vielä hyödynnetty.

Lisäksi toteamme myös, että lump sum –instrumentin mahdollisesta konsortiomallisesta toteutustavasta ei kustannusten hyväksyttävyyden osalta ole määritelmää, joka määrittäisi eri tuensaajien vastuut ja onko usean toteuttajan lump sum –hanke ylipäätään mahdollinen.

Muita huomioita luvun 2 pykäliin ja muistioon

-

3 luku Tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset ja eräiden kustannusten tukikelpoisuus

19 § Hankinnat

Onko hankinnasta aiheutuvien kustannusten tukikelpoisuus ja kustannusten kohtuullisuuden arvioiminen määritelty riittävän selkeästi määritelty? Jos ei,

o miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

Onko arvonlisäveron tukikelpoisuudesta ja sen osoittamisesta säädetty riittävän selkeästi? Jos ei,

o miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

25 § Tuen ulkopuolelle jäävät kustannukset

Onko tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista säädetty riittävän kattavasti ja selkeästi? Jos ei,

o miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

Muita huomioita luvun 3 pykäliin ja muistioon

-

4 luku Erinäiset säännökset

26 § Tukipäätöksessä hyväksytyjen kustannuslajien väliset muutokset

Selkeyttääkö kustannuslajien välisestä muutoksesta säädetty hankkeiden toimeenpanoa? Jos ei,

o miltä osin pykälää tulisi tarkentaa?

Jos muistiota tulisi tarkentaa, miltä osin katsotte muistion puutteelliseksi tai epäselväksi?

-

Muita huomioita tukikelpoisuusasetuksesta

Näkemykset ja kommentit, jotka eivät sisälly aiempiin kohtiin

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa?

Näkemykset ja kannanotot, jotka eivät sisälly edellä asetuskohdaisesti esille tuomaanne

-

Välimäki Antti
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy